

DEN ENA OLJAN ÄR 4 X DYRARE ÄN DEN ANDRE, MEN I PRAKTIKEN ÄR DET

INGEN SK

Ska du välja den dyraste oljan till terrassen, eller är den billigaste lika bra? De ser likadana ut, och inte blev vi klokare av att läsa det finstilla. **Därför köpte vi en BILLIG, en MELLAN och en DYR träolja och gjorde ett test. Efter det har vi en klar och tydlig uppfattning.**

Prisskillnaden är så markant, att den skriker efter en förklaring: Varför är märkes-terrassoljan fyra gånger så dyr som "no-name"-träolja som är avsedd för precis samma sak?

Ger den dyra oljan långt bättre skydd mot vatten och fukt? Eller håller den fler år, och gör att du slipper bekymra dig för att olja in terrassen titt som tätt?

För att hitta svaret har vi köpt tre träoljor. Den billigaste kostar 60 kr per liter, den dyraste fyra gånger så mycket: 240 kr per liter. I mitten har vi oljan för 120 kr per liter. Och så går vi in i verkstaden.

Det är inte ett vetenskapligt test, som vi har gjort. Men resultatet visar tydligt att du kan spara pengar när du handlar olja till ditt trädäck.

Vårt verkstadstest visar nämligen att oljan för 60 kr per liter stänger ute fukt lika bra som den dyraste för nästan 249 kr per

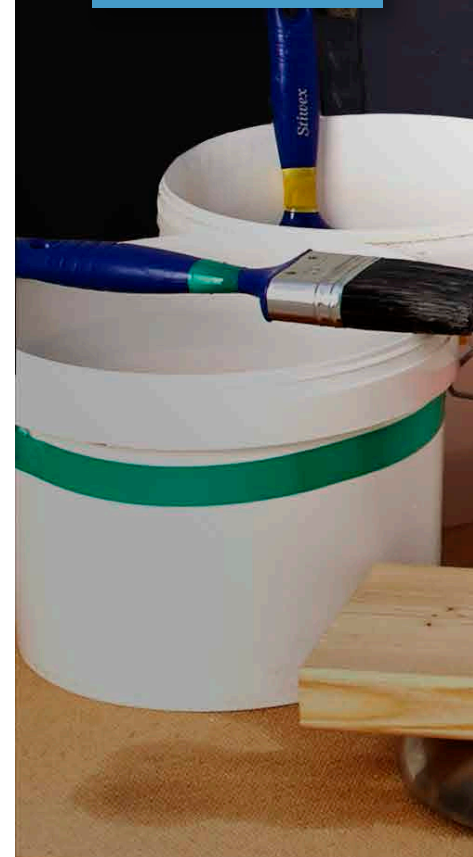
liter. Och det är precis det terrassolja ska klara: att hålla borta vattnet som samlas på de långsgående trällrädorna.

Oavsett hur mycket "tortyr" vi utsätter de oljade brädorna för, kan vi inte se någon skillnad. Trots vatten, frost och simulerat solljus drar ingen av brädorna mer vatten än den andra.

I verkstadstestet måste vi simulera månader av påverkan från det obarmhärtiga svenska vädret. Det är alltså inget riktigt långtidstest vi gjort, och vi kan inte dra in sol och snöoväder i verkstaden. Men eftersom tillverkarna, det vill säga de som producerar den dyra oljan, rekommenderar att du stryker brädorna med ny olja varje år, är det svårt att se varför du borde betala fyra gånger mer för en olja som lovar extra lång hållbarhet. Det är lika smart som att kasta pengarna i sjön. □

**KONSISTENS
OCH INNEHÅLL**

Vi bedömer konsistens och ingredienser.

ILLNAD!

TEST AV TRÄOLJA

REGN

Vattenbad utsätter träet för mycket fukt.

UPPSUGNINGSFÖRMÅGA

Vi sågar sönder de oljade brädorna, och kontrollerar om oljan trängt in i träet.

SLITAGE

Med ett vasst sågblad skrapar vi på trätets ovansida.

VÄRME OCH KYLA

Infraröd värmelampa och kyla simulerar årstidernas påverkan.

Så håller vi ordning på oljorna

FÄRGKOORDINERING

Vi har anonymiserat oljorna genom att hålla dem i likadana hinkar och markera dem med varsin färg. Penslarna markerar vi med samma färg, så vi hela tiden har ordning på de tre oljorna. I det här testet är det inte viktigt vilket märke vi använder. Vi fokuserar uteslutande på oljans pris.

DYR

Erkänt märke. Köpt i en färgaffär för 240 kr per liter.

MELLAN

Populärt märke. Köpt i en trähandel för 120 kr per liter.

BILLIG

Okänt märke. Köpt i en lågprisbyggmarknad för 60 kr per liter.

SAMMA BRÄDOR TILL ALLA OJJOR

Vi har köpt ett par trallbrädor av lärkträ, den träsort som oljorna passar till. Av brädorna sågar vi till sex likformiga och jämnstora bitar, då har vi två stycken för varje olja. Vi ser till att fuktinnehållet i träet är detsamma i alla bitar, och under det rekommenderade värdet. För att vi ska kunna identifiera bitarna märker vi upp dem med småspik.

Delarna 1 (dyr), 2 (mellan) och 3 (billig) är märkta med småspik. Då kan vi hålla koll på dem och para ihop olja och träbit.

KOLL PÅ FUKTINNEHÅLL

Vi ser till så att fuktinnehållet är detsamma i alla brädbitarna. När vi sätter igång och behandlar med oljan, ligger fuktnivån under det tillverkarna rekommenderar.

För hög fuktighet skulle innebära att vattnet inuti träet försöker tränga igenom oljan. Det ska alltid undvikas, även i det här testet.

En enkel fuktmätare visar att det inte finns mer än tillåten fuktighet i alla träbitar som vi använder för testet.

Alla tre oljor är lättstrukna, utan att vara så tunna att de droppar onödigt mycket.

Vi börjar med att jämföra oljornas egenskaper när vi arbetar med dem. En för tunn olja droppar mycket, medan en alltför tjock olja är svår att stryka ut. Vi tittar också på torktiderna.

KONSISTENS

Det är ingen märkbar skillnad i viskositet, det vill säga hur tjock oljan är. Alla tre oljorna stannar kvar länge i borsten, stryks ut lika smidigt och är på det hela taget mycket lika att arbeta med.

FÄRG

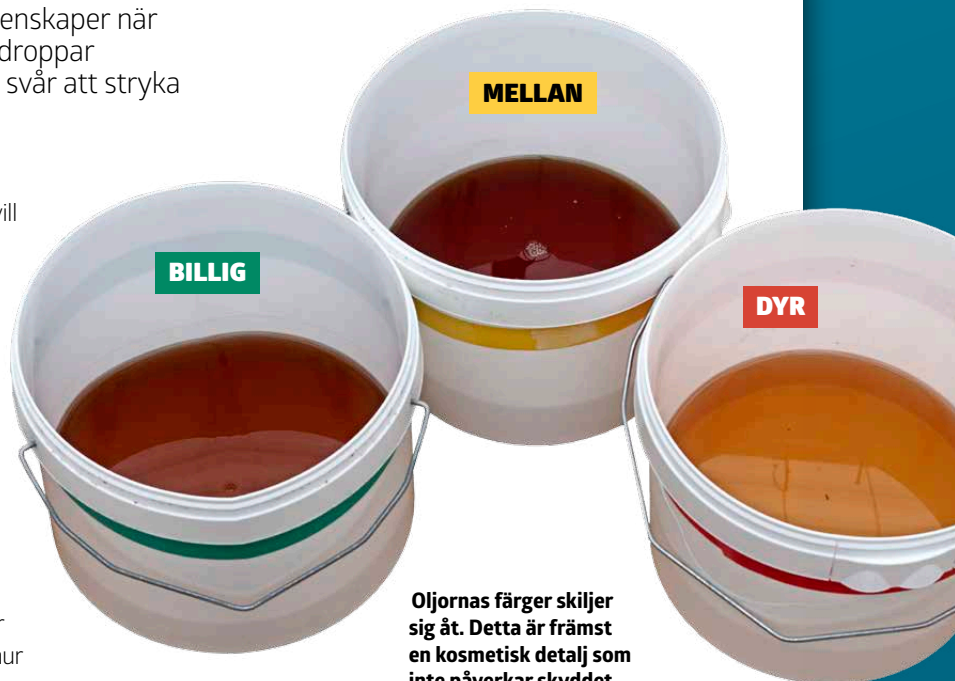
Det är en liten skillnad i färg, och när oljan torkar finns det också en färgskillnad på brädorna. Det har dock inte någon direkt praktisk betydelse.

INNEHÅLL

Alla tre oljor innehåller biocider som bekämpar svamp etc. Det är i övrigt svårt att läsa sig till hur oljorna är sammansatta.

TORKTID

Torktiden varierar något på de oljor vi testat. I tabellen kan du se de angivna tiderna för när oljan är klubbfri, när den kan ombehandlas och när den är genomhärdad. Torktiderna stämmer väl med vad vi upplevt. I praktiken spelar det ingen roll hur länge det tar för oljan att vara genomhärdad. När den är klubbfri kan den röras, och du kan gå på terrassen när den är övermålningsbar.

Oljornas färger skiljer sig åt. Detta är främst en kosmetisk detalj som inte påverkar skyddet.

CA 20° OCH 60 % RH	KLIBBFRI	ÖVERMÅLNINGSBAR	GENOMHÄRDAD
DYR	6 TIMMAR	12 TIMMAR	FLERA DYGN
MELLAN	EJ ANGIVET	24 TIMMAR	CA. 1 VECKA
BILLIG	3 TIMMAR	24 TIMMAR	3-4 VECKOR

SLUTSATS

Det är stor skillnad på när oljorna är genomtorra (härdade), men i praktiken spelar det ingen roll. Alla oljorna innehåller

svampskydd, och vi kan inte märka någon skillnad på oljornas konsistens under arbetet.

1

2

3

En terrass utsätts för mycket regn. Vi testar här hur bra oljans omedelbara vattenskydd är, så vattnet inte tränger in i träet.

1 Vi behandlar alla testbitar med olja. Testbitarna med nr 1 behandlas med den dyra, nr 2 med den mittersta, och nr 3 med den billiga oljan. Testbitarna impregneras noggrant hela vägen runt.

2 Oljan får tränga in, och efter ca 20 minuter torkar vi av överskottet, enligt tillverkarens rekommendationer.

3 Efter ett dygn tar vi provbitarna och sprayar vatten på ytan. Vi låter dem stå till dagen efter. Vattnet pärlar sig fint på ovansidan av samtliga tre bitar. Det ser alltså ut som att det omedelbara skyddet mot väta är lika bra för alla oljorna.

SLUTSATS

Alla tre oljorna skyddar omedelbart träet från vattnets (regnets) inträngning.

Hur bra tränger oljan in i träet? Det är svårt att se när vi bara oljar ovansidan, så här överdriver vi och placerar ändträet i ett oljebad.

Vi sågar först itu bitarna för att undersöka hur långt oljan har trängt in i träet. Men vi kan inte direkt se det.

Så vi sätter ändarna i ett oljebad och låter dem dra i ett dygn. Den dyra oljan tränger längst in i träet. Men det är ett osäkert resultat.

SLUTSATS

Mycket kan bero på bitarnas densitet (årsringarnas täthet), men det verkar som att den dyra träoljan tränger bäst in i ändträet.

MELLAN

BILLIG

DYR

Kanske är den dyra oljan mer hållbar på lång sikt? Vi har inte tid att vänta ett helt år, så vi simulerar tidens tand och slitage genom att skrapa, värma, kyla och vattna testbitarna. Dessförinnan väger vi träet, så vi kan mäta hur mycket vatten det suger åt sig.

HETTA

Testbitarna får vistas under "solen", en 60° varm infraröd värmelampa i 3 x 16 timmar.

KYLA

Bitarna kyls 8 timmar i frysen (-18°) mellan varje tur under lampan.

SLITAGE

Mellan värme och kyla får de ett enkelt skrap med ett vasst sågblad på ovansidan för att simulera slitage.

VATTEN

Till sist lägger vi bitarna i vatten och håller dem nedsänkta i ett dygn.

Efter alla tester väger vi träbitarna igen för att se hur mycket vatten de har sugit åt sig.

	VIKT FÖRE	VIKT EFTER	VATTEN
DYR	374 GRAM	398 GRAM	24 GRAM
MELLAN	377 GRAM	400 GRAM	23 GRAM
BILLIG	388 GRAM	410 GRAM	22 GRAM

SLUTSATS

Det är ingen riktig skillnad på hur mycket träbitarna suger åt sig efter vår "tortyr". De två grammen ligger inom den relativa mätosäkerheten.

DET SÄGER TILLVERKARNA

När vi frågar tillverkarna, är det en sak de håller med om: Trä behandlat med träolja, och särskilt en terrass som slits mycket, bör behandlas årligen. Det betyder ju, att den långsiktiga effekt som ofta är argumentet när vi frågar om pris-skillnaden, är mindre betydelsefull och lite självutsäglig. Vi kan därför inte hitta några bra argument för tillverkarnas dyra oljor.

SLUTSATS**DÄRFÖR SÄGER VI: DET ÄR INGEN SKILLNAD!**

Vi kan inte påvisa någon skillnad på den dyra, den mellersta och den billiga oljan. Ska vi titta riktigt detaljerat, ser det faktiskt ut som att den billiga oljan håller vattnet borta en smula bättre. Men skillnaden är så liten, att den måste falla under testets felmarginal och slumpmässighet. När tillverkarna så tydligt säger mot sina säljargument,

då de rekommenderar behandling varje år – även med oljor, som lovar längre hållbarhet – rekommenderar vi att du köper den billiga oljan. Det är bättre att lägga tid på att olja in terrassen varje år istället. Behandlingstiden är densamma, men du kan sänka priset med en fjärdedel från den dyraste till den billigaste.